

Sygn. akt IV CSK 63/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

Protokolant Hanna Kamińska

w sprawie z powództwa R. P.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji [...]o zapłatę,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 22 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 22 sierpnia 2016 r.,

1) oddala skargę kasacyjną

**2) zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej koszty
postępowania kasacyjnego w kwocie 4050 (cztery tysiące
pięćdziesiąt) zł.**

UZASADNIENIE

Powód R.P. wniósł o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji [...] kwoty 56 541 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 31 maja 2013 r. tytułem naprawienia szkody wyrządzonej przez projektanta J. P. objętego ochroną ubezpieczeniową z tytułu odpowiedzialności cywilnej na podstawie umowy generalnej ubezpieczenia OC, zawartej w dniu 11 grudnia 2003 r. między stroną pozwaną i Polską Izbą Inżynierów Budownictwa.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w maju 2010 r. powód zlecił Pracowni Projektowo - Usługowej A. przygotowanie projektu budowlanego budynku mieszkalnego jednorodzinnego wolnostojącego. Projektant J.P., posiadający uprawnienia do kierowania robotami budowlanymi oraz sporządzania projektów (planów) tych robót, opracował adaptację projektu, przystosowując go do warunków lokalnych. W maju 2010 r. był on członkiem [...] Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa oraz posiadał wymagane ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej inżynierów budownictwa w TUiR [...]szawie na podstawie umowy generalnej z dnia 11 grudnia 2003 r., obejmującej członków Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa wykonujących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. J. P. zmarł przed wniesieniem pozwu w tej sprawie. W toku prac budowlanych rozpoczętych w czerwcu 2010 r., stwierdzono przechył narożnika budynku i zarysowanie ścian w budynku na etapie stanu surowego otwartego. W związku z tym, że zlecane przez powoda opinie prywatne rzeczoznawców wskazywały na wady projektowania oraz niedostateczny nadzór kierownika budowy na kolejnych etapach realizacji inwestycji, powód i jego żona wnieśli pozew przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji [...] jako ubezpieczycielowi kierownika budowy inżyniera S. S. o zasądzenie odszkodowania w kwocie 204 000 zł. Zgodnie z ustaleniami Sądu poczynionymi na podstawie opinii biegłych, szkoda w majątku powodów wynikająca z konieczności rozbiórki budynku i odtworzenia stanu budynku przed rozbiórką wyniosła 376 939 zł i stanowiła konsekwencję zaniechania przez kierownika budowy właściwej kontroli wykonywanych prac budowlanych. Strona pozwana powołała się na wynikające z § 11 umowy z dnia 11 grudnia 2003 r ograniczenie swojej odpowiedzialności odszkodowawczej do wysokości sumy gwarancyjnej wynoszącej 50 000 euro przy zastosowaniu średniego kursu ogłoszonego przez NBP po raz pierwszy w danym roku.

Rozstrzygając spór, Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z dnia 21 listopada 2012 r. zasądził od pozwanego ubezpieczyciela na rzecz powoda i jego żony kwotę 204 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 listopada 2010 r. do dnia zapłaty i koszty procesu. Apelacja pozwanego od tego wyroku została oddalona przez Sąd Apelacyjny stoku wyrokiem z dnia 27 marca 2013 r.

W rozpoznawanej sprawie powód podniósł, że uzyskane od ubezpieczyciela na podstawie przytoczonego wyroku świadczenie nie pokryło całości poniesionej przez niego szkody, do której powstania przyczynił się, zdaniem powoda, także projektant J. P., za którego odpowiedzialność ponosi strona pozwana na podstawie umowy ubezpieczenia z dnia 11 grudnia 2003 r., w zakresie przyjętym przez powoda na 15 procent powstałej szkody, co odpowiada objętej pozwem kwocie 56 541 zł. Sąd Rejonowy w G. dokonał wykładni § 11 umowy z dnia 11 grudnia 2003 r. i stwierdził, że suma gwarancyjna w kwocie 204 620 zł, stanowiąca równowartość 50 000 euro, jest górną granicą odpowiedzialności strony pozwanej za szkodę poniesioną przez powoda w związku z działaniami lub zaniechaniami zarówno projektanta, jak i kierownika budowy, skoro w wyniku ich działania doszło do powstania jednej szkody. Powód otrzymał już od strony pozwanej kwotę 204 000 zł, stąd wyrokiem z dnia 25 lutego 2016 r. Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 620 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 maja 2013 r. do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo w pozostałej w części.

Wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2016 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda, dzieląc ustalenia faktyczne i oceny prawne Sądu pierwszej instancji, w tym wykładnię § 11 umowy ubezpieczenia OC.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie błędną wykładnię: § 2 ust. 1 oraz § 4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz.U. nr 220, poz. 2174) oraz art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządzie zawodowym architektów oraz inżynierów budownictwa a także naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 k.p.c. w zw. z art. 230 k.p.c. Formułując

te zarzuty domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji. Charakterowi tego środka prawnego odpowiada zakres kognicji Sądu Najwyższego, który dokonuje wyłącznie kontroli zgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia w granicach zaskarżenia i w granicach wskazanych przez stronę podstaw (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Nie rozpoznaje sprawy, jak czynią to sądy pierwszej i drugiej instancji, lecz skargę kasacyjną.

Zarzut naruszenia art. 233 w zw. z art. 230 k.p.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny materiału dowodowego i braku jego wszechstronnego rozważenia nie jest dopuszczalny w świetle art. 398³ § 3 k.p.c., zgodnie z którym podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Skarżący zarzucił także naruszenie § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz.U. nr 220, poz. 2174), który przewiduje, że ubezpieczeniem OC jest objęta odpowiedzialność cywilna architektów oraz inżynierów budownictwa za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w zakresie posiadanych uprawnień budowlanych oraz § 4 ust. 1 tego aktu prawnego zgodnie z którym, minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia OC, w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia OC, wynosi równowartość w złotych 50.000 euro. Akt ten nie ma jednak zastosowania do umowy generalnej z dnia 11 grudnia 2003r., stanowiącej podstawę dochodzenia roszczenia odszkodowawczego powoda. Stosownie do § 6 tego rozporządzenia weszło ono w życie z dniem 1 stycznia 2004 r. (§ 7) i stosuje się je do umów ubezpieczenia OC zawartych po dniu 1 stycznia 2004 r. (§ 5 ust. 1).

Przytoczony w skardze art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządzie zawodowym architektów oraz inżynierów (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 1725) stanowi, że członek izby samorządu zawodowego podlega obowiązkowi ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody, które mogą wyniknąć w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie i nie wynika ze skargi, w jaki sposób i z jakimi skutkami dla rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy uchybił tej normie prawnej.

Z całokształtu wywodów skargi kasacyjnej można wnosić, że skarżący nie akceptuje wykładni postanowień umowy generalnej ubezpieczenia z dnia 11 grudnia 2003 r. dokonanej przez Sąd drugiej instancji. Poprawność wykładni oświadczeń woli składających się na treść umowy jest kwestią prawną podlegającą kontroli kasacyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 1997 r., I CKN 90/96, niepubl. oraz z dnia 21 kwietnia 1997 r., II CKN 108/97, niepubl.), wymagającą jednak skonstruowania prawidłowego zarzutu kasacyjnego naruszenia normy prawa materialnego dotyczącego wykładni oświadczeń woli czyli art. 65 k.c., ze sprecyzowaniem sposobu uchybienia wskazanym w niej dyrektywom wykładni oraz jego konsekwencji dla wyniku sprawy. Brak takiego zarzutu uniemożliwia przeprowadzenie przez Sąd Najwyższy kontroli kasacyjnej zaskarżonego wyroku z uwagi na treść art. 398¹³ § 1 k.p.c. Przewidziane w nim zwiążanie granicami podstaw kasacyjnych oznacza powinność Sądu Najwyższego merytorycznego rozpoznania jedynie tych zarzutów materialnoprawnych i procesowych, które zostały wskazane przez skarżącego i są dopuszczalne w świetle art. 398³ § 1 i 2 k.p.c., ale także niedopuszczalność poszukiwania i uwzględnienia przez Sąd Najwyższy z urzędu innych- występujących ewentualnie, lecz nie wytkniętych przez skarżącego - uchybień materialnoprawnych i procesowych, bez względu na ich ciężar i znaczenie dla wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2017 r., II UK 519/15, nie publ., z dnia 12 stycznia 2017 r., I CSK 745/15, nie publ., z dnia 7 września 2016 r., IV CSK 728/15, nie publ. oraz z dnia 11 maja 2017 r., II UK 209/16, nie publ.).

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).

kc

aj